KURJER WARSZAWSKI.

D. 11. Grudnia. — Rok 1848. Poniedziałek. № 330. Jutro, ŚŚ. Synezjusza, Alexandra, i Dyonizji. Wschód słońca g. 8, m. 5; Zachód g. 3, m. 45.

Wczoraj w Kościele XX. *Bernardynów* na Krakow: Przed:, obchodzono uroczystość *Przeniesienia Domku Loretańskiego*. Wielką Mszę Stą celebrował X. Albert *Turski*, nowo wyświęcony Kapłan. Kazanie do zgromadzenia pobożnych z stosownem do Prymicjanta przymówieniem się, miał JX. Ludwik *Kurowski*, Lektor Zakonu XX. Bernardynów tutejszych.

I wczoraj jako w drugą Niedzielę Adwentu, na Nabożeństwach zwanych *Roraty*, znajdowali się liczni pobożni.

Główna Kassa Oszczędności.— W tygodniu upłynionym do d 28 Listo: (10 Gru:) r. b. włącznie, wydano książeczek nowych 48, na które, tudzież na dawniejsze, w 186 wnioskach, złożono rsr. 1465 k. 95 (zł. 2,773). Na żądanie 20 Uczestnikom wypłacono (prócz procentu za rok b. rs. 4 k. 86), rs. 314 k. 97½ (zł. 1,099 gr. 25), i umorzono książeczek oszczędności 12. Przeto Uczestników 3,856, posiada kapitał rsr. 72,554 k. 45½ (Zł. 483,696 gr. 11.)

(A. n.) Kto zdolności swego umysłu, do najważniejszego zawodu w usłudze krajowej, tak usposobił, iż z zadowoleniem Monarchy, podjęte obowiązki wypełniał; kto sumiennie ważąc dobro towarzystwa, dobro ludzkości, z drogi cnoty nigdy nie zboczył, i wszystkie swe czyny w stosunkach społecznych szczerą prawością charakteru odznaczał, o tego życiu, jako szacownej dla potomności pamiątce, choć w krótkości wspomnieć należy. Takim był i tak żył ś. p. Franciszek *Hangiel*, zmarły na dniu 15 Paźdz: r. b. w Warszawie, w której murach r. 1782 urodził się. Dom rodziców jego i cała następnie rodzina znane są z cnót domowych i towarzyskich. Pierwsze nauki powziął w kraju, a ukończył w uniwersytecie berlińskim. Prawnictwo głównym było jego przedmiotem, i tej to nauce poświęcił się z całem zamiłowaniem. Jak dalece tę gałęź wiedzy ludzkiej pojął i zgłębił, z jaką prawością stosować umiał, to już od lat 40 oceniły i najwyższa Władza krajowa i współobywatele. Za Xięztwa Warszawskiego, Fran: *Hangiel*, w r. 1808, mianowany został Asesorem, a w 1813, Sędzią Trybunału Cywilnego Iej Instancji Departamentu Warsz:. Wiekopomnej pamięci N. Cesarz i Król ALEXANDER Iszy w roku 1825 powołał go na Sędziego w Sądzie Apelacyjnym Królestwa. Piastując te urzęda ś. p. Fran: *Hangiel*, był zarazem czynnym członkiem Deputacji Prawodawczej przez czas jej istnienia. Współobywatele okazali mu po 3-kroć swe zaufanie, już to wybierając go na Deputowanego, już powołując do przewodniczenia w Trybunale Handlowym b. Wdztwa Mazowieckiego. Błogosławionej pamięci Cesarz ALEXANDER, nagradzając zasługi świętej pamięci Franciszka *Hangla*, zaszczycił go orderem Ś. Stanisława II kl. z gwiaz:, a N. Cesarz MIKOŁAJ Pan nasz Miłościwy, znakiem nieskazitelnej 20-letniej służby. Takie przy powszechnem zadowoleniu stanowisko ś. p. Fran: *Hangla*, jego charakter, gruntowne zdanie i doświadczenie, otwierały mu pole do wyższych godności i nowych zaszczytów; lecz słabość zdrowia zwracała go do domowego zacisza. Przyciśnięty dolegliwościami, prosił i uzyskał uwolnienie od służby, nie przestał jednak żyć dla ludzkości i być pomocnym dla potrzebujących, radą i czynem. Kto 20 i kilka lat mozolne piastując urzęda z całą prawością pełnił ich obowiązki, kto w urzędzie nawykłszy do skrupulatnego ważenia słów textu prawa, i w prywatnem pożyciu nikomu nie ubliżył, ten miał prawo oszczędzić dla siebie resztę pozostałych sił zdrowia, usunąć się od zgiełku świata, i odpocząć po mozolnych pracach.— ***

Jutro w Kościele Powązkowskim o godz: 10tej z rana, odprawionem będzie żałobne Nabożeństwo za duszę ś. p. Zofji Józefy *Jabłońskiej*, tudzież poświęcenie grobu, gdzie Jej zwłoki złożonemi zostały; na które pozostała Familja, zaprasza Krewnych i Znajomych.

Skład nót muzycznych *Fr: Spiess i Spół:*, odebrał nowości muzyczne: *Mayera*, Impromptu, na fortep:; zł. 3 gr. 15. Tegoż, Valse sentimentale, na fortep:; zł. 4½. *Roeckla*, Cantabile, na fort:; zł. 3. *Waldmüllera*, Nadzieja, nokturn na fort:; zł. 3. *Wolffa* Edwarda, Scherzo appassionato, na fort:, ofiarowane swemu przyjacielowi P. Józefowi *Nowakowskiemu;* zł. 10. *Wallace*, Trzy nokturna na fortepjan, ofiarowane *Thalbergowi;* zł. 5 gr. 15.

Wczorajsza Niedziela nie była pogodną, w skutku czego, miejsca spacerowe i zwykły ruch świąteczny, nie mało na tem szkodowały.

Sześć nowych Kontredansów z motywów baletu *Piękna Dziewczyna z Gandawy*, skomponowane i ułożone na fort: p. J. Stefaniego, wyszły nakładem Składu nót muzycznych F. Bernsteina, przy ulicy Miodowej Nr 483 naprzeciw XX. Kapucynów. Cena exemplarza zł. 2 gr. 15.

Drugie przedstawienie baletu *Piękna Dziewczyna z Gandawy*, większe jeszcze wznieciło zajęcie i zadowolenie; bo też zaiste trudno widząc raz dzieło tak rozmaite, wszystko objąć myślą, a tembardziej piórem, mówimy piórem dla tego, że w natłoku tylu piękności, może jeszcze co pominęliśmy. Muzyka harmonijna i tak dokładnie charakteryzująca rzecz, będąca utworem JPP. *Adama* i Józefa *Stefaniego*, powszechne wzbudza zadowolenie i pochwały. Nie możemy również pominąć wesołej i pełnej dowcipu gry JPanny *Piechowicz* i JPanny Filipiny *Damse;* niepodobną też zapo-

mieć tak ślicznie tańczonej *kaczuczy* przez JPanią *Turczynowicz* i JPannę *Damse*, a nakoniec lekkiego i porywającego walczyka, który był z takim talentem wykonanym przez JPannę Annę *Straus* i JP. *Meunier*, a który na powszechne żądanie musiano powtórzyć. W ciągu przedstawienia przywołano: JPanią *Turczynowicz*, JPanny *Gwozdecke* i Annę *Straus*, oraz JPP. *Krzesińskiego, Popiela* i *Meunier*.— W Teatrze Rozmaitości przywołani: po Kom: *Nieznajoma*, Wszyscy; po Kom: *Pięć lat*, JPani *Estella*, JPanna *Moroz* 3-kroć, oraz JPan *Jasiński;* po Kom: *Dwaj Bracia*, JPanna *Ciemska* i JP. *Żółkowski* po 2-kroć.

W dniu 12 z. m. po krótkiej 3-dniowej tylko chorobie, przeniósł się do wieczności w *Łomży*, w wieku lat 70, ś. p. Michał *Skopowski*, Emeryt. Żal powszechny jakim wszyscy znający tego czcigodnego męża po stracie jego przejęci zostali, świadczy, ile ś. p. *Michał* umiał sobie zjednać przyjaźni i szacunku. Zgon ten okrywa żałobą Córkę i szczerze przywiązanych krewnych.

W dniu 10 z. m. zakończył życie ś. p. Florjan *Zalewski*, Poborca Komory Celnej w Tykocinie.

Pierwszych dni z. m. rozstała się z tym światem we Lwowie, przeżywszy lat 79, ś.p. Zofia *Niezabitowska*, wdowa po dziedzicu dóbr ziemskich.

Anglja.— Margrabia *Northampton* Prezes Królewskiego towarzystwa umiejętności, 30go z. m. złożył swoje urzędowanie; w jego miejsce obrany Hr: *Rosse* posiadacz słynnego olbrzymiego teleskopu. — Pan *Guizot* wyjechał z odwiedzinami do Pana Roberta *Peel* w *Drayton Manor*, ztąd uda się do *Brighton*. — P. *Bulwer* b. Poseł w Hiszpanji, zaślubi córkę zmarłego Lorda *Cowley*, Synowicę Xięcia *Welingtona*. — W *Weymoudham* w *Norfolk*, podwójne popełniono morderstwo. Zbrodniarz maskowany wszedłszy do mieszkania Pana *Jermy*, Prokuratora w *Norwich*, zastrzelił tegoż i jego syna, a następnie zranił Panią *Jermy* i służącę: aresztowano podejrzanego o tę zbrodnię niejakiego *Rush*, który z zamordowanym toczył proces. — Dziennik *Glob* zaprzecza jakoby Bank zamierzył jeszcze więcej zniżyć stopę procentową; przyznaje atoli, że zapas gotówki coraz więcej wzrasta; w pierwszym tygodniu b. miesiąca Bank miał gotówką 14,139,846 funtów szt:; bankocetli w obiegu było 17,400,445 fun: szt:. — Na rzecz instytucji Kompozytora *Mendelssohna* w Lipsku, 15go b. m. danym będzie wielki Koncert w *Exeter*, na którym wykonanem będzie słynne dzieło tegoż Kompozytora pod tytułem *Eliasz;* dochód onego obrócony zostanie na utrzymanie stypendystów ang: w Konserwatorjum Lipskiem, ubiegających się o nagrodę *Mendelssohna*.

Austrja. — Ministerstwo austrjackie jest bardzo czynnem; pobór rekrutów energicznie postępuje; w arsenałach prace pomnożono, zarządzono kupno wszelkich koni zdatnych do boju; potrzeba onych wzrosła tem bardziej przez uorganizowanie szwadronów kroacko-sławiańskich. Dotychczasowe ministerstwo prac publ: zamienione zostało na ministerstwo górnictwa i rolnictwa, zaś wydział budownictwa i kolei żelaznych wcielony jest do ministerstwa handlu. — Z arsenału w stolicy zginęło w czasie anarchji wiele kosztownej broni ozdobionej złotem i kością słoniową, między innemi zginęła szabla walecznego *Skanderbega*.—Z Ziemi Siedmiogrodzkiej otrzymano ważną wiadomość, że druga stolica tego kraju (miasto *Klausenburg*) poddała się cesarskiemu wojsku; z wyjątkiem Sykulów poddały się już wszystkie plemiona tej prowincji. — Władza węgierska ogłosiła postanowienia przeciw kontrabandzie; kto kontrabandę wydaje, otrzymuje w nagrodę połowę wartości; kto zaś wie o kontrabandzie, i takowej nie denuncjuje, uważany jest jako sprawca, i ukarany zostaje śmiercią przez powieszenie. — Gwardja narodowa węgierska jednocześnie bez pomyślnego skutku atakowała obóz serbski *Wukovar* w Syrmji, i obóz *Straxa* w Banacie. Nowo-obrany Wojewoda serbski, Jenerał *Suplicaz*, ruszył z korpusem regularnym 3000 ludzi z wojskowego pogranicza, przez *Semlin* do Banatu na *Werszec*. Wołochy rumano cuvransebescy odebrali Madziarom *Lippę*. *Popesco* wysłany do Banatu, aby wzniecić powstanie przeciw Madziarom, wrócił z wiadomością iż wszyscy Wołochy gotowi są poświęcić ostatnią kroplę krwi w sprawie Cesarza; całemi tłumami spieszą do Serbów, aby z niemi wspólnie Węgrów atakować.—Do liczby osób trudniących się wychowaniem młodego Cesarza *Franciszka Józefa I*, należał między innemi Hr. Tymoteusz *Ledóchowski*, Pułkownik wojsk austr: i Szambelan służbowy J.C. W. Arcy-Xcia *Franciszka Karola*, Ojca J.C. Mości. Hr. *Ledóchowski* umarł w r. 1846. — Obywatel w *Gratz* uprzedził władzę, że Agenci *Kossutha*, usiłowali skłonić go, aby za znaczną nagrodę puścił w obieg fałszywe bankocetle austrjackie.

Francja. — Minister wojny Jenerał *Lamoriciere* oznajmił Zgromadzeniu Narodowemu 4go b. m., iż wybory Prezesa w Algierji, mogą dopiero skończyć się 19go b. m., a ich skutek może dopiero być wiadomym w *Paryżu* 25go b. m. Ta wiadomość wzniecila niejakie zadziwienie.— Statkiem *Mentor* przybyła do *Marsylji* wdowa byłego Papiezkiego Ministra Hrabiego *Rossi*, w towarzystwie swoich 2ch córek. Tamże przybyli jednocześnie Prałaci *Piccolomini* i *della Porta*. — Nowo-obranemi Deputowanymi do Zgromadzenia Narodowego, są: Adwokat *Thomin Desmazures, Bugeaud*, Jenerał *Regnault*, Kapitan *Rolland*, Adwokat *Boyer*, Gustaw *de Marliave, Randot; Ney* i Hieronim *Bonaparte* nie zostali obrani. — Monitor armji zaprzecza wieści umieszczonej w gazecie *Assemblée*, jakoby wszyscy Marszałkowie, 200 Jenerałów i znaczna liczba Oficerów postanowili głosować za Ludwikiem *Bonaparte*. — Koszary w stolicy zaopatrzono w za-

pas rakiet kongrewskich. — Monitor wieczorny zbija wieść, jakoby rodzina *Cavaignaków* wyznawała religję protestancką. — Klub *Chabrol* został zamknięty. — Wyjeżdżając z Pau, Emir *Abdel-Kader*, doręczył Proboszczowi miejscowemu 300 fr., dla rozdania pomiędzy ubogich miejscowych. — 15sty transport kolonistów do *Algierji*, wypłynął w tych dniach z *Paryża;* liczba tych kolonistów, dojdzie w tym roku 13,500. — Inżenjerowie *Regnier-Vigouroux* i *Bayard*, udają się do Algierji. — *Bruxella* w tym roku jest miejscem nader licznego zjazdu. Dżentelmeny podróżni, wielcy Panowie niemieccy, bogaci europejscy wędrowcy bez celu, zbierają się w spokojnej stolicy *Belgji.* Tam zdążają Malarze, Śpiewacy i Śpiewaczki, i inni Artyści, chętni bogatego żniwa. Lokale w *Bruxelli* są nadzwyczaj drogie, poszukiwane nawet. W tych dniach Xiążę *de Ligne*, udający się w poselstwie za granicę, wynajął dom swój na rok za 24,000 fr. — Kilka gazet prowincjonalnych, które poprzednio wspierały kandydaturę *Cavaignaca*, oświadczyły się teraz za Ludwikiem *Bonaparte.* — Wysłano znowu kilka oddziałów wojska do armji alpejskiej. — Xżna *Orleańska* miała oświadczyć się przeciw kandydaturze Ludwika *Napoleona* do prezesostwa Rzeczypospolitej; Król *Ludwik Filip*, Xiążę *Aumale* i P. *Guizot*, przeciwko Jenerałowi *Cavaignac;* Xiążęta *Nemours* i *Joinville* są neutralni; opinja Xcia *Montpensier* jeszcze nie jest wiadoma. — P. *Thiers* i Ludwik *Napoleon* widują się często w salach ustępowych Zgromadzenia Narodowego; pośrednikiem między niemi miał być Pan Achilles *Fould*, przyszły Minister skarbu. — Kontr-Admirał *Meynard de Lafarge* rozstał się z tym światem w 63cim roku życia. — Wedle *Journal des Débats*, Anglja ma posłać flottę do *Civita Vecchia.*

Hiszpanja. — Były Jenerał-Kapitan Katalonji Jenerał *Cordova*, przed powrotem do Madrytu, odwiedzi swoją chorą matkę we Francji.

Niemcy. — Arcy-Xżę *Ferdynand d'Este* wyjechał z *Pocztdamu* do *Frankfortu n. M.* — Gazeta mnichowska zbija wieść o blizkiej zmianie bawarskiego ministerstwa. — Od 1go b. m. otworzono w *Kiel* szkołę kadetów marynarki. — Zgromadzenie Naro: w *Frankforcie n. M.* 5go b. m. przyjęło propozycję swojego komitetu, aby Zgromadzenie przeszło do umotywowanej kolei dziennej, w przedmiocie kwestji o medyatyzację Xięztw pomniejszych. — W miejsce Kawalera *v. Bruck*, mianowanego austrjackim Ministrem handlu, uwierzytelnionym jest przy władzy centralnej jako pełnomocnik austr:, Baron *v. Menshengen.* Taż władza rozpisała miljon talarów na utrzymanie wojsk związkowych; z tej summy przypada na Austrję 298,312 talarów, 3 sr: gr:, 1 fenig; na Prussy 301,083 tal:, 6 sr: gr:, 2 fen:; na Bawarję 111,998 tal:, 2 sr: gr:; na Xięztwo Liechtenstein 174 tal:, 14 sr: gr:, 4 fen:. — Ministerstwo bawarskie zajmuje się teraz obradzeniem niektórych praw, mających przedstawić się izbom; między niemi jest prawo o emancypacji Izraelitów.

Szwajcarja. — Rada związkowa odbywa codziennie posiedzenia od 12ej do 3ej. Prezes związkowy *Furrer* wyjechał do *Zurychu*, aby uregulować swoje sprawy familijne. — W Kantonach pogranicznych ustanowi się osobnego Komisarza, mającego dozorować wychodzców niemieckich, aby nie knowali zamachów przeciw swemu krajowi. — Na zapytanie uczynione przez rząd francuzki, dla czego znaczna liczba wojsk niemieckich zmierza do granicy? odpowiedziano, iż tej okoliczności nie należy przypisywać żadnych zamiarów nieprzyjacielskich, ani przeciwko Francji, ani przeciw Szwajcarji. — Wychodzców lombardzkich odesłano z *Waltelinu* wgłąb Szwajcarji.

Włochy. — Ojciec Śty opuszczając *Rzym*, napisał list do Ministrów, który im wręczony został przez Margrabiego *Sachetti;* żąda w tym liście opieki ich nad budynkami i nad osobami, szczególniej tych które do dworu jego należały.

Rozmaitości. — Znowu jeden z areonautów wzbił się niedawno balonem w powietrze, w towarzystwie lwa, który osadzony był w klatce umieszczonej w łódce. — Francuzki Minister wojny Jenerał *Lamoriciere*, ofiarował Komitetowi zajmującemu się wzniesieniem posągu *Joanny d'Ark* w *Orleanie*, materjał z starych armat, zdobytych kiedyś przez Francuzów w rozprawach z Anglikami. — W tych dniach zdechł w koszarach przy ulicy Kevin w *Dublinie*, koń, który znajdował się w bitwie pod *Waterloo.* Przypuszczać więc należy, że musiał mieć około lat 40tu; miano o nim największe starania. Z jednego z kopyt tego rumaka, zrobiono tabakierkę, którą podarowano P. Stefanowi *Stocks*, dowódzcy miejscowego oddziału wojskowego jazdy. Na pokrywce wyryty był napis: »Tabakierka ta zrobioną została z kopyta starego konia, należącego do pułku 18go huzarów, który znajdował się w bitwie pod *Waterloo* w roku 1815. Po rozwiązaniu pułku, koń nabyty został dla straży miasta *Dublina*, w której używanym był aż do roku 1848 etc." — Znaną jest już czytelnikom naszym, owa odurzająca substancja zwana *haszysz* na wschodzie. *Peruwjanie* używają suszonych liści rośliny *koka*, jak *Persowie* haszyszu. Indjanie żują je, i zawsze mają zapas tych liści w osobnej torebce. Trzy lub cztery razy na dzień *Indjanin* spoczywa przy robocie i żuje *koka*, którego smak jest przyjemny, gorzkawy, aromatyczny jak zielona herbata. Wszyscy co używają *koka*, mają chód niepewny, twarz i wargi blade, cerę żółtawą, oczy otoczone purpurowem kołem, zęby zielonawe, zepsute; jednakże są i tacy, co przytem dosyć długo żyją. — W teatrze opery w *Berlinie* 7go b. m. danym był benefis dla Artysty dramatycznego *Rüthling*, który tegoż dnia obchodził 50-letnią rocznicę swego scenicznego zawodu. — P. *Seveste* mianowany został pierwszym Reżyserem

Teatru francuzkiego w *Paryżu* — Sławny Skrzypek *Ole-Bull* po 5-letniej nieobecności (w ostatnim czasie bawił w Europie południowej), na początku z. m. wrócił do *Chrystjanji* w Norwegji, z skrzypcami, które sam zbudował w *Paryżu*, podług własnego systemu.— Czytelnik słyszał już pewno o gęsi złote znoszącej jajka; nie jeden życzył sobie posiadania takiego ptaka; dzierżawca w *Pillgwenlly* w Anglji, używając niedawno w Sobotę swojej popołudniowej *drzymki*, marzył właśnie o podobnym skarbie; otóż w następną Niedzielę rozpłatawszy gęś przy obiedzie, znalazł w niej złoty pierścień z pięknie błyszczącym dyamentem utkwiony w grzbiecie. Część marzenia ziściła się.

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Brzozowski Fr: Ob: z Kowala; Brzozowska Józefa Oby: z Kosowa; Buchowiecki Wład: Ob: z Łowicza; Czerniejewski Tom: Ob: z Czarnowa; Dunin Erazm Oby: z Biały; Ewans Duglas właśc: fabry: z Londynu; Giżewski Adam Oby: z Olszewa; Golicyn Sergiusz Xżę z Starej wsi; Helwich Jan Oby: z Łowicza; Mędrzecki Lud: Sędz: Pokoju z Trojanowa; Moczulski Lud: Ob: z Dubowa; Mikłaszewski Paw: Rad: Dw: z Łowicza; Poznański Joachim Kup: z Nieszawy; Pągowski Walery Ob: z Potyczy; Podgórski Jan Podpor: z Kutna; X. Stobiecki Józ: Kanon: z Kowala; Włodek Alex: Oby: z Toku. (G. P.)

DONIESIENIA.

Dziś rano ciepła stopni 6. Wczoraj w południe 6.

TEATR ROZMAITOŚCI. Dziś, *Ostatnia rola Aktora*,— *Artykuł* 213.

TEATR WIELKI. Jutro, Uwertura i Arja z Opery *Fra Djawolo*, i *Piękna Dziewczyna z Gandawy*.